

การพ้อนอีสาน

นายยุทธศิลป์ จุฑาวิจิตร

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานาฏยศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-536-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ISAN DANCE

MR. YUDTHASILP JUTHAVIJIT

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Dance

Graduate School

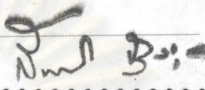
Chulalongkorn University

1996

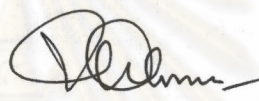
ISBN : 974-634-536-2

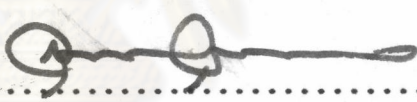
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การฟื้นอีสาน
โดย   นายยุทธศิลป์ จุฑาวิจิตร
ภาควิชา   นาฏยศิลป์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย ศรีสารคาม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุงสุวรรณ)

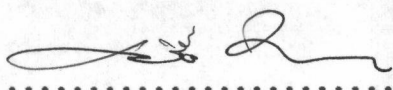
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์จรรยาณง แสงวิเชียร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย ศรีสารคาม)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศักดิ์ดา ปิ่นแห่งเพ็ชร)

.....กรรมการ
(อาจารย์มาลินี งามวงศ์วาน)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ยุทธศิลป์ จุฬาวิจิตร : การฟ้อนอีสาน (ISAN DANCE)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์, หน้า ISBN 974-634-536-2

ฟ้อนอีสานเป็นวิทยานิพนธ์ที่มุ่งศึกษาลักษณะเด่นของการฟ้อนอีสาน โดยใช้ข้อมูลการฟ้อนที่ปรากฏในการแสดงหมอลำผีฟ้า หมอลำพื้น หมอลำกลอน หมอลำหมู่ หมอลำเพลิน หมอลำประยุกต์ และการฟ้อนซึ่งเป็นผลงานการประดิษฐ์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์และสถาบันราชภัฏซึ่งแสดงในระหว่างปี พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2538 วิธีการค้นคว้าใช้การศึกษาจากเอกสาร การดูการแสดง การศึกษาจากตัวอย่างในวิดิทัศน์ การสัมภาษณ์ศิลปินและผู้ทรงคุณวุฒิ และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์มาเป็นเวลา 15 ปี

การวิจัยพบว่า การฟ้อนอีสานดั้งเดิมน่าจะเป็นฟ้อนแบบง่ายๆ ในพิธีลำผีฟ้าซึ่งเป็นพิธีกรรมโบราณในการรักษาโรคต่อมาคงพัฒนาเป็นการฟ้อนในพิธีเซิ้งบั้งไฟ ซึ่งทำฟ้อนที่มีรูปแบบชัดเจนและหลากหลายขึ้น การฟ้อนเป็นส่วนหนึ่งที่ยึดถือได้ในการแสดงหมอลำพื้นและพัฒนาเป็นการฟ้อนที่สลับซับซ้อนขึ้นพร้อมกับการพัฒนาหมอลำจนถึงการแสดงหมอลำประยุกต์ในปัจจุบันอันมีอิทธิพลภายนอก 2 ชนิดเข้าไปปะปน คือ ลิเก และลูกทุ่ง คนตรีที่ใช้ทั่วไปมีลักษณะเหมือนกัน เรียกว่า วงพิณ แคน ซอ และโปงลาง

การฟ้อนอีสานมีลักษณะเด่นคือ การจับนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ไม่จรดกัน การพรมนิ้ว การม้วนมือ การรุกหรือการบ้อของฝ่ายชาย การฟ้อนบัดของฝ่ายหญิง การก้าวเท้าและย่อเท้าสม่ำเสมอ การขย่มลำตัวและหัวเข้าสม่ำเสมอ ฝ่ายหญิงมีการก้าวไขว้ ลำตัวแข็งและเอนไปทั้งตัว ผู้ฟ้อนจะวาดลวดลายพิเศษเฉพาะตัวเมื่อมีโอกาสโดยเฉพาะเวลาไม่วาดลำ คือ ไม่ขยับร้อง การวิจัยพบว่าการฟ้อนอีสานมีท่าทางต่างๆ ไม่น้อยกว่า 48 ท่า แต่ละท่าอาจเรียกชื่อต่างกัน ท่าส่วนใหญ่เป็นท่าเลียนแบบกิริยาของสัตว์ คน ธรรมชาติ และมีท่าที่อ้างตัวละครในวรรณคดีบ้าง

การฟ้อนอีสานที่แสดงโดยชาวบ้านพบว่า ยังคงใช้ท่าดั้งเดิมของอีสานนำมาเรียงร้อยใหม่ในการแสดงแต่ละครั้งและอาจมีท่าใหม่ๆ เกิดขึ้นบ้าง ส่วนการฟ้อนของสถาบันการศึกษาพบว่าการปรับปรุงของเดิมให้กระชับมีการแปรแถวและมีอิทธิพลของนาฏศิลป์ภาคกลางอันเกิดจากการประดิษฐ์และการถ่ายทอดโดยครูที่มีพื้นนาฏศิลป์ภาคกลาง การฟ้อนอีสานยังคงมีการประดิษฐ์คิดค้นต่อไปไม่หยุดยั้งทั้งภาคเอกชนและสถาบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... นาฏยศิลป์.....
สาขาวิชา ..... นาฏยศิลป์ไทย.....
ปีการศึกษา ..... 2538.....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##C680093 : MAJOR THAI DANCE

KEY WORD: : ISAN / DANCE

YUDTHASILP JUTHAVIJIT : ISAN DANCE

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SURAPONE VIRULRAK, Ph.D. pp.

ISBN 974-634-536-2

Fon Isan is the thesis aims at studying the identity of the dance of the northeastern region. The information derived from the dance appeared in mohlam pifa, mohlam puen, mohlam klon, mohlam mu, mohlam phern mohlam prayook, and dances created by Witayalai Natasin and Sathaban Ratchapat institutes. These dance were performed during 1993 to 1995. The research methodology was based upon documents, observations, video examples, interviewing of artists and experts, and from researcher's experience as a dance teacher for 15 years.

The reserch finds that the earlier and simpler dance form is found in lam pifa rites to cure illness. Later it may be developed into the form of soeng bangfai dance with clearer and more dance patterns. Dance is and integral part in molam puen and developed along with the complication of mohlam until the time of mohlam prayook where it was influenced by likay and look-thoong. The music for these dances is similar which is called pin khaen saw and ponglang.

Isan dance has certain basic characteristics-thumb and pointing finger nearly touch each other when jib, always moving the finger, twisting the wrists, male approaching, female avoiding, stepping and stamping regularly, flexing knees constantly, female often cross her legs, stiff body, and whole body bending. Dancer performs with special improvisation while not singing. The research finds at least 48 master postures each of which may be called differently. Most dance postures imitate the movements of animals men or nature, and some derived from characters in the literature.

Isan dance performed by folk people is still based upon traditional postures. They always make a new sequence with some additional choreography. Dance by the institutes is adapted to be more precise with various floor patterns and with the influence of the dance from the central because it was created and taught by teachers who have such background. Isan dance is still being choreographed by individuals and institutes today.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นาฏยศิลป์.....

สาขาวิชา.....นาฏยศิลป์ไทย.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิสิต.....Yudthasilp Juthavijit.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....Surapone Virulrak.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....Ponchai Sak.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และเนื่องจากท่านการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับ มาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

การวิจัยครั้งนี้ใคร่ขอขอบพระคุณอาจารย์จรรยา นงแสงวิเชียร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรชัย ศรีสารคาม อาจารย์ ดร.ศักดา ปั้นแห่งเพชร และ อาจารย์มาลินี งามวงศ์วาน ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยฉบับนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ขอขอบพระคุณศิลปินพินิจบ้านอีสานหลายท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ คุณพ่อบำเพ็ญ ณ อุบล หมอลำฉวีวรรณ ดำเนิน หมอลำทองมาก จันทะลือ หมอลำบุญเลิศ พรหมชาติ ลูกทุ่งหมอลำสมจิตร บ่อทอง หมอลำราตรี ศรีวิไล และ นายไพบูลย์ คณะสุข อนึ่งผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณท่าน อาจารย์ทินกร อุตตะไพบูลย์ อาจารย์ศิริเพ็ญ อุตตะไพบูลย์ อาจารย์นันทรบ มุลาดี อาจารย์ประเทือง เฉลิมแสน อาจารย์ชুমเดช เตชภิมล และ อาจารย์ศิริประภา ชาววัง ที่ได้กรุณาให้ความคิดเห็น และอนุเคราะห์ข้อมูลบางประการในการวิจัย ซึ่งทุกท่านที่กล่าวถึง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา พร้อมทั้งขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบุคคลที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยทุกท่านที่มีได้ กล่าวนามไว้ ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่.....	1
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. การพื่อนอีสานที่ปรากฏในพิธีกรรมและการแสดง.....	9
พิธีกรรมล่ำผีฟ้า.....	11
หมอลำ.....	12
การเซิ้งบั้งไฟ.....	18
การแสดงของสถาบันการศึกษา.....	19
3. ทำพื่อนในการแสดงหมอลำ.....	45
แนวคิดและลักษณะทำพื่อนของหมอลำฉวีวรรณ คำเนิน.....	51
แนวคิดและลักษณะทำพื่อนของหมอลำทองมาก จันทะลือ.....	108
แนวคิดและลักษณะทำพื่อนของหมอลำบุญเลิศ พรหมชาติ.....	132
4. ทำพื่อนในการเซิ้งบั้งไฟ.....	156
แนวคิดและลักษณะทำพื่อนในเซิ้งบั้งไฟคณะบ้านท่าศรีธรรม.....	165
แนวคิดและลักษณะทำพื่อนในเซิ้งบั้งไฟคณะคุ้มวัดใต้ศรีมงคล.....	182

5. ทำพ็อนในการแสดงหมอลำประยุกต์.....	197
แนวคิดและลักษณะทำพ็อนของลูกทุ่งหมอลำสมจิตร บ่อทอง.....	201
แนวคิดและลักษณะทำพ็อนของหมอลำซึ่งราตรี ศรีวิไล.....	219
6. ทำพ็อนในการแสดงของสถาบันการศึกษา.....	228
พ็อนหมากกับแก้วและลำเพลิน.....	229
พ็อนตั้งหวาย.....	247
พ็อนสี่ท่อน.....	267
7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	274
รายการอ้างอิง.....	285
ภาคผนวก.....	287
บทความเรื่องผีในความเชื่อของชาวอีสาน.....	289
ประวัติและผลงานของหมอลำฉวีวรรณ ดำเนิน.....	292
ประวัติและผลงานของหมอลำทองมาก จันทะลือ.....	299
ประวัติและผลงานของหมอลำบุญเลิศ พรหมชาติ.....	310
ประวัติและผลงานของหมอลำสมจิตร บ่อทอง.....	311
ประวัติและผลงานของหมอลำราตรี ศรีวิไล.....	312
ประวัติผู้วิจัย.....	325

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางแสดงแผนภูมิรูปชบวนเชิงบังไฟคณะบ้านท่าศรีธรรม.....	162
2. ตารางแสดงแผนภูมิรูปชบวนเชิงบังไฟคณะบ้านวัดใต้ศรีมงคล.....	163

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. ทำเดินเกี้ยว.....	53
2. ทำพ็อนจกของฝ่ายชายและทำบัตบ็องของฝ่ายหญิง.....	54
3. ทำเตี้ยเกี้ยว.....	55
4. ทำนั้งจกของฝ่ายชายและทำนั้งบัตของฝ่ายหญิง.....	56
ทำพ็อนแม่บทีอีสาน	
5. ทำพรหมสี่หน้า.....	57
6. ทำทศกัณฐ์โถมนาง.....	58
7. ทำช้างเทียมแม่.....	59
8. ทำช้างชูงวง.....	60
9. ทำกาเต้นก้อน.....	61
10. ทำหยิกไหลละลายมวอย.....	62
11. ทำแฉิ่งหย่อนชา.....	63
12. ทำกาตากปึก.....	64
13. ทำหลักแม่เมื่อย.....	65
14. ทำลมพัดพร้าว.....	66
15. ทำเสื่อออกเหล่า.....	67
16. ทำเต่าลงหนอง.....	68
17. ทำตักลองกินเหล้า.....	69
18. ทำคนชาแหียง.....	70
19. ทำตาชำตั้งว.....	71
20. ทำควายเถิกใหญ่เล่นเขาสนกัณ.....	72
21. ทำสาวลงทุ่ง.....	73
22. ทำวเกี้ยวข้าวโนนา.....	74
23. ทำตุนเข้าอู่.....	75
24. ทำพิเภกถวยครุ.....	76

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
25. ทำพ็อนเกี้ยวขู้.....	77
26. ทำอีแหลวบินเขิน.....	78
27. ทำยุงรำแพน.....	79
28. ทำสาวน้อยประแป้ง.....	80
29. ทำเลี้ยงผีให้.....	81
30. ทำพายเอื่อสว่าง.....	82
31. ทำกวยจับอู่.....	83
32. ทำปู้สิงหลาน.....	84
33. ทำผู้เฒ่านั่งฟังธรรม.....	85
34. ทำลำเพลิน.....	86
35. ทำหงส์บินเวียน.....	87
36. ทำคนเมาเหล้า.....	88
37. ทำผู้เฒ่านั่งฉิงไฟ.....	89
38. ทำลิงหลอกเจ้า.....	90
39. ทำล็กส้ม.....	91
40. ทำอีเกี้ยจับไม้.....	92
41. ทำดำข้าว.....	93
42. ทำงมปลาในน้ำ.....	94
43. ทำนกเจ้าบินวน.....	95
44. ทำกินรีชมดอก.....	96
45. ทำคนเข็นผ้า.....	97
46. ทำแม่อ้างลงทุ่งถือหวี.....	98
47. ทำไถนา.....	99
48. ทำลายมวย.....	100
49. ทำนับเงินตรา.....	101
50. ทำหนุมานถวายเป็น.....	102
51. ทำเข็นแก้วหาง.....	103
52. ทำพ็อนอุ้มโนราห์.....	104

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
หมอลำทองมาก จันทะลือ	
53. ทำพ็อนเกี้ยวสาวธรรมดา.....	112
54. ทำเหลื่อมลงกอไผ่.....	113
55. ทำต้อนผู้สาวเข้ามม.....	114
56. ทำเปิดทาง.....	115
57. ทำตบตี.....	116
58. ทำความตอ.....	117
59. ทำแฉิ่งตากชา.....	118
60. ทำกาตากปีก.....	119
61. ทำเสื่อออกเหล่า.....	120
62. ทำเต่าลงหนอง.....	121
63. ทำชะโกลงคลอง.....	122
64. ทำพันไม้.....	123
65. ทำคนโบราณสี่ไฟ.....	124
66. ทำแม่ลูกอ่อนกอดลูกกินนม.....	125
67. ทำผู้สาวมัดข้าว.....	126
68. ทำคนลักส้ม.....	127
69. ทำคนไถนา.....	128
70. ทำคนดำนา.....	129
71. ทำसानแห.....	133
72. ทำเดินทางไปหนองปลา.....	134
73. ทำจอบปลา.....	135
74. ทำหว่านแห.....	136
75. ทำเลียบดินแห.....	137
76. ทำงมแหหาปลา.....	138
77. ทำหักเงี่ยงปลา.....	139
78. ทำจับปลาใส่ข้อง.....	140
79. ทำยกขึ้นอ่างหมู.....	141

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
80. ทำหลุมมือ.....	142
81. ทำกระโดดตาม.....	143
82. ทำเล็กแห.....	144
83. ทำสับดีแห.....	145
84. ทำวางแหพาดบ่ากลับบ้าน.....	146
85. ทำมโนราห์ลงน้ำ.....	147
86. ทำหนุมนานถวายแหวน.....	148
87. ทำพระรามแผลงศร.....	149
88. ทำกินรีชมดอก.....	150
89. ทำหลักทางคน.....	151
90. ทำเต่าลงหนอง.....	152
91. ทำหงส์บินเวิน.....	153
ทำฟ้อนเชิงบึงไฟคณะคุ้มวัดใต้ศรีมิ่งคล	
92. ทำไหว้ครู.....	168
93. ทำกาดบปึก.....	169
94. ทำทวยเทพ.....	170
95. ทำแหวกม่านเข้าหอ.....	171
96. ทำแหลวเซ้น.....	172
97. ทำเสื่อขี้หนู.....	173
98. ทำแผลงศร.....	174
99. ทำสามก้าว.....	175
100. ทำตำนาน.....	176
101. ทำประแบ่ง.....	177
102. ทำแผลงศร.....	178
103. ทำย้าเดิน.....	179
104. ทำยุงรำแพน.....	180
ทำฟ้อนเชิงบึงไฟคณะคุ้มวัดใต้ศรีมิ่งคล	
105. ทำไหว้ครู.....	184

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
106. ทำนาคพ่นน้ำ.....	185
107. ทำม้วนเชือก.....	186
108. ทำแรงคิง (ประแบ็ง).....	187
109. ทำแรงคิง (แต่งตัว).....	188
110. ทำแรงคิง (ทำอายุ).....	189
111. ทำยุงรำแพน.....	190
112. ทำกลองยาว 1.....	191
113. ทำกลองยาว 2.....	192
114. ทำกลองยาว 3.....	193
115. ทำกลองยาว 4.....	194
ลูกทุ่งหมอลำสมจิตร บ่อทอง	
116. ลูกทุ่งหมอลำสมจิตร บ่อทองและทำเต็นของทางเครื่องฝ่ายชาย....	200
117. ทำเต็นของทางเครื่องหญิงวงดนตรีลูกทุ่งหมอลำสมจิตร บ่อทอง.....	201
118. ทำเทพนม.....	204
119. ทำเหยี่ยวถลาลม.....	205
120. ทำเดินหาปลา.....	206
121. ทำลากแห.....	207
122. ทำจับปลา.....	208
123. ทำพระรามแผลงศร.....	209
124. ทำมณโฑนั่งแทนส่องกระจก.....	210
125. ทำเทพนมด้านข้าง.....	211
126. ทำเทพนมด้านหลัง.....	212
127. ทำขุนแผนลาวันทอง ออกสงคราม.....	213
128. ทำตีเข้าเข้ามม.....	214
หมอลำซิ่ง ราตรี ศรีวิไล	
129. ทำออก.....	221
130. ทำลำเพลิน.....	222
131. ทำจก.....	223

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
132. ทำมอง.....	224
133. ทำล้าเตี้ย.....	225
พื่อนหมากกับแก้บล้าเฟลิน	
134. ทำแอวจ้ง.....	231
135. ทำชย้บกับ.....	232
136. ทำถวยแถน.....	233
137. ทำตีซัด.....	234
138. ทำลอยปลากระเต็ด.....	235
139. ทำเสื่อตะครูป.....	236
140. ทำดาวนอน.....	237
141. ทำเดินออกล้าเฟลิน.....	238
142. ทำล้าเฟลิน.....	239
143. ทำเน้ง.....	240
144. ทำเตยเน้ง.....	241
145. ทำเตยเกยว.....	242
146. ทำล้าเฟลินเดินเข้า.....	243
พื่อนตั้งหวาย	
147. ทำออก(สอดสร้อยมาลาแปลง).....	247
148. ทำไหว้.....	248
149. ทำยุงพื่อนทาง.....	249
150. ทำมยุเรศ.....	250
151. ทำรับเยือกๆ 1.....	251
152. ทำสอดสร้อยมาลา.....	252
153. นางนอนแปลง.....	253
154. ทำรับเยือกๆ 2.....	254
155. ทำเกยวมือต่ำ.....	255
156. ทำเกยวมือสูง.....	256
157. ทำรับเยือกๆ 3.....	257

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
158. ทำเลาะหาด.....	258
159. ทำรับเข็อกๆ 4.....	259
160. ทำสาวมือจับ.....	260
161. ทำสอดสร้อยมาลาวงต่ำ.....	261
162. ทำรับเข็อกๆ 5.....	262
163. ทำภมรเคล้ามือต่ำ.....	263
164. ทำล้าลา.....	264
พื่อนสีทันดร	
165. ทำโยนจับข้าง.....	267
166. ทำไขว้มือประสานอก.....	268
167. ทำมยุเรศ.....	269
168. ทำสาวมือจับ.....	270
169. ทำล้าลา.....	271
170. แผนที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	288

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย